

IV. PROFESOROWIE HONOROWI POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ.

Podał prof. L. Staniewicz.

1. Józef Jerzy Boguski.

Józef Jerzy Boguski urodził się w r. 1853 w Warszawie. Kształcił się również w Warszawie naprzód w gimnazjum realnem, następnie w Uniwersytecie na Wydziale Fizyko-Matematycznym (sekcji przyrodniczej); w Uniwersytecie za rozprawę konkursową z zakresu chemji organicznej został nagrodzony medalem złotym. Po ukończeniu studiów uniwersyteckich ze stopniem kandydata nauk przyrodniczych został asystentem nadetatowym w Uniwersytecie Petersburskim u prof. D. Mendelejewa, z którym przez lat parę współpracował, w roku zaś 1877 wrócił do kraju i przez szereg lat trudnił się nauczaniem fizyki i chemji w polskich szkołach średnich w Warszawie. W r. 1887 został kierownikiem pracowni fizycznej, która powstała dzięki jego inicjatywie oraz ofiarności rodziny Natansonów przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa; tu współpracował z Boguskim kilku początkujących wówczas uczonych polskich, jako to: Marja Skłodowska-Curie, Jan Zaleski, Wiktor Biernacki. W r. 1899 Boguski zaczął wykładać chemję i towaroznawstwo w Warszawskiej Szkole Handlowej Rontalera i złożył w Uniwersytecie Kazańskim egzaminy na stopień magistra chemji. W r. 1902 objął wykłady i Zakład Technologji chemicznej ogólnej w Instytucie Politechnicznym Warszawskim i pracował tu przez lat kilkanaście naprzód na stanowisku nauczyciela nieetatowego, później docenta etatowego i wreszcie profesora nadzwyczajnego. W latach 1906—1908 czasowo, wobec strajku studenckiego w Politechnice, zajmował stanowisko dyrektora Szkoły Handlowej Stowarzyszenia Kupców w Łodzi, przyczem dokonał spolszczenia tej szkoły. W r. 1898 rozpoczął wydawnictwo miesięcznika naukowego „Światło”; umieszczona była w nim między innemi jedna z najdonioślejszych prac

Marji Skłodowskiej-Curie. Był jednym z założycieli naprzód Towarzystwa Nauk Ścisłych im. M. Nenckiego, później zaś Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Dzięki inicjatywie Boguskiego, a poparciu hr. J. Potockiego, Fr. Pułaskiego oraz Kasy im. J. Mianowskiego, powstała przy Towarzystwie Naukowym Warszawskim pracownia radjologiczna, prowadzona pod kierownictwem ogólnem M. Skłodowskiej-Curie.

Po wybuchu wojny europejskiej powołany został naprzód do organizacji niektórych rosyjskich wytwórni wojskowych, później zaś do organizacji i prowadzenia urządzeń do walki przeciwgazowej, przyczem w r. 1915 uległ przymusowej ewakuacji wraz z większością personelu Instytutu Politechnicznego do Rosji; cały prawie inwentarz zakładu swego zdołał prof. Boguski uchronić od wywiezienia, ocalając go w ten sposób dla przyszłej polskiej uczelni.

Po powrocie do Warszawy w r. 1918 prof. Boguski objął kierownictwo pracowni chemicznej przy Departamencie Artylerji i Służby Uzbrojenia Min. Spr. Wojsk., na którym to stanowisku po dziś dzień pracuje. W dn. 25 maja 1920 r. na wniosek Wy-

działu Chemji i zgodnie z uchwałą Senatu Akademickiego Politechniki Warszawskiej został mianowany profesorem honorowym Politechniki. Dn. 3 maja 1922 r. odznaczony został orderem Odrodzenia Polski. Dn. 27 września 1923 r. był powołany na członka czynnego Akademji Nauk Technicznych. Od 2 lat wykłada na Wydziale Chemji Politechniki Warszawskiej Technologję materiałów wybuchowych.

W kilkudziesięcioletniej działalności swej naukowej poświęcał się prof. J. J. Boguski różnym dziedzinom chemji ogólnej (fizycznej), fizyce, technologii chemicznej i in. Spis prac prof. Boguskiego jest następujący:

JÓZEF JERZY BOGUSKI

Profesor honorowy. Professeur honoraire.

A) PRACE ORYGINALNE.

- 1) O budowie związków aromatycznych z punktu widzenia najnowszych teoryj. Praca w języku rosyjskim, nigdzie nie drukowana, nagrodzona medalem złotym przez Wydział Fizyko-Matematyczny Uniw. Warszaw.
- 2) O szybkości reakcyj chemicznych. Praca drukowana w czasopiśmie lwowskim „Kosmos“ w r. 1876. Tekst obszerny i drobiazgowy z opisem szczegółów metody badań. Taż sama praca — w skróceniu po niemiecku:
- 3) Ueber die Geschwindigkeit der chemischen Reaction. Berliner Berichte, r. 1876. Tom 9, str. 1464.
- 4) Boguski i Kajander. O wpływie wagi cząstki kwasów na szybkość reakcyj chemicznych. „Kosmos“, r. 1876.
- 5) J. J. Boguski i Kajander. Taż sama praca co pód Nr. 4 po niemiecku (w Berliner Berichte, r. 1877, tom 10, str. 34).
- 6) O dwubromodwubenzylketonie. Drukowana w osobnej książce, wydanej po rosyjsku przez Pracownię Chemiczną Uniw. Warszaw. oraz w „Dzienniku Tow. Chemicznego Rosyjskiego“.
- 7) Książdz Hugo Kolłataj jako przyrodnik. Drukowane w Warszawskim tygodniku „Prawda“ w pierwszym lub drugim roku wydawnictwa.
- 8) Najnowsze odkrycia w dziedzinie fizyki. Osobna broszura, jako odbitka z „Wiadomości Warszawskiego Towarzystwa Farmaceutycznego“, Warszawa, 1879, str. 76 i 2 tablice rysunków.
- 9) Z dziejów nauki. Osobna broszura jako odczyt, wygłoszony na rzecz Warsz. Tow. Dobroczynności. Warszawa 1878.
- 10) Kilka słów o Joświadczeniach Hertza. „Biblioteka Warszawska“, 1892, tom, I, str. 68—85.
- 11) Badania wstępne nad nowym sposobem oznaczania rozszerzalności cieczy. „Prace Mat.-Fizyczne“, tom I, str. 52—68.
- 12) Wiadomość o Pracowni Fizycznej Muzeum Przem. i Rolnictwa w Warszawie i o pracach w niej dokonanych. „Prace Mat.-Fiz.“, t. 1, str. 119—128.
- 13) J. J. Boguski i J. Zaleski. O prędkości działania chemicznego między glinem i ługami alkalicznymi. „Prace Matem.-Fiz.“, t. 2, str. 243.
- 14) Sprawozdanie z działalności Prac. Fiz. przy Muzeum Przem. i Roln. w Warszawie. „Prace Mat.-Fiz.“, t. 3, str. 449—453.
- 15) Sprawozdanie z dział. Prac. Fiz. Muzeum Przem. i Roln. „Prace Mat.-Fiz.“, tom 3, str. 187.
- 16) Sprawozdanie z działalności Prac. Fiz. Muzeum Przem. i Roln. „Prace Mat.-Fiz.“, tom 4, str. 182.
- 17) Ciepło. Encyklopedia Rolnictwa, zeszyt 17, str. 412—453.
- 18) Przyczynek do rachunków grafochemicznych. „Prace Mat.-Fiz.“, tom 5, str. 48—54.
- 19) Sprawozdanie z działalności Prac. Fizycznej. „Prace Mat.-Fiz.“, t. 5, str. 182.
- 20) Sprawozdanie z działalności Pracowni Fizycznej. „Prace Mat.-Fiz.“, t. 6, str. 188.
- 21) J. J. Boguski und L. Natanson. Ein Barometer mit Contactablesung. Poggen-dorfs Annalen der Physik und Chemie, Band XXXVI, S. 761.

- 22) Toż samo po polsku: Barometr odczytywany za pomocą zetknięć elektrycznych. „Kosmos“, rocznik XIII, zeszyt III—IV.
- 23) Próba wyrugowania wpływu zmiany objętości naczyń w oznaczaniach ściśłości cieczy. „Kosmos“, rocznik XIII, zeszyt VII—VIII.
- 24) Variations de la résistance électrique de l'acide hypoazotique sous l'influence des changements de température. „Comptes Rendus de l'Académie des Sciences“, rok 1889.
- 25) O zmianach oporu elektrycznego czterotlenku azotu pod wpływem zmian temperatury. „Kosmos“, rocznik XIV, zeszyt I—V.
- 26) Versuch den Einfluss der Volumänderung der Gefässe bei Messungen der Ausdehnung von Flüssigkeiten zu eliminieren. „Zeitschrift für Physikalische Chemie“, Band 11.
- 27) Wstęp do elektrotechniki. Warszawa, nakład Redakcji „Przeglądu Technicznego“, rok 1892, str. 95.
- 28) Spektroskop A. Hilgera z pryzmatem o stałym odchyleniu. Czasopismo p. t. „Wektor“, wydawane w Warszawie pod red. prof. Kalinowskiego.
- 29) O dwubenzylonaftalinie. „Chemik Polski“, tom VI, str. 433.
- 30) O drugim dwubenzylonaftalinie. „Sprawozdania z posiedzeń Tow. Nauk. Warsz.“, rocznik 11, str. 191.
- 31) O własnościach roztworów azotynu sodowego. „Rozprawy i spraw. Akademii Umiejętności w Krakowie“, tom 35, posiedzenie 7-go marca 1898.
- 32) J. J. Boguski i A. Brandys. Wyniki badań nad utlenianiem glejty. „Sprawozdania z posiedzeń Tow. Nauk. Warsz.“, rok 1908, str. 50.
- 33) Experimentum Crucis. „Spraw. Tow. Nauk. Warsz.“, rocznik VI, str. 107—124.
- 34) J. J. Boguski i W. Jakubowski. O rozpuszczalności siarki w chlorku benzylu. Ogłoszone w „Chemiku Polskim“ oraz w Wydawnictwie b. Instytutu Politechnicznego.
- 35) Stanowisko nauk technicznych w ogólnym ich układzie. Osobna broszura, ogłoszona w Warszawie w 1912 roku na prawach rękopisu.
- 36) James Clark Maxwell, jego żywot i dzieła. Odczyt. Miesięcznik „Światło“, tom I, str. 267—290.
- 37) O higienicznej wartości światła sztucznego wogóle, a gazożarowego w szczególności. „Światło“, tom I, str. 145—151.

B) PRZEKŁADY.

- 38) Karol Schorlemmer. Wykład chemji organicznej czyli chemji związków węgla, przekład J. J. Boguskiego i Br. Znatowicza. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1874, str. IX i 618.
- 39) S. P. Thompson, Elektryczność i magnetyzm. Warszawa, T. Paprocki i Ska.
- 40) Alfred Daniell. Podręcznik zasad fizyki. Warszawa, Teodor Paprocki i Ska, 1887 r., str. XXXII i 872.
- 41) Prof. J. E. Everett. Jednostki i stałe fizyczne. Wydawnictwo Kasy Mianowskiego. Warszawa, 1885 r., str. XX i 167.
- 42) Adolf Wurtz. Historia poglądów chemicznych od Lavoisiera do dni naszych. Przełożyli M. i J. S. oraz J. J. Boguski. Warszawa, Nakład A. Gruszeckiego, 1886 r., str. 163.

- 43) Paweł Bert. Pierwszy rok nauczania. Przekład J. J. Boguski i Adolf Dygasiński. Warszawa, 1889, Teodor Paprocki i S-ka.
- 44) Du Bois Reymond. Historia cywilizacji i nauki przyrodnicze.

C) PRACE TECHNICZNE.

- 45) Brytański patent p. t. „Improvement in obtaining Aluminium Bronze“ (spiezioneżone w Ameryce firmie Cowles and Co. w Lochporcie).
- 46) Badanie oleonafty do napełniania oporopowrotników w armatach francuskich 75 mm. W. 97. „Przegląd Artyleryjski“, rok 1, zeszyt 2—3, str. 36—44.
- 47) W „Przeglądzie Technicznym“ umieścił przed wojną prof. J. J. Boguski cały szereg artykułów „O mierzeniu wysokich temperatur“, z których miała być zrobiona odbitka. Wybuch wojny nie pozwolił dokonać zamierzeń.

R é s u m é.

Joseph Georges Boguski ex-professeur de technologie chimique à l'Institut Polytechnique russe à Varsovie, professeur honoraire de l'Ecole Polytechnique de Varsovie, auteur de nombreux traités scientifiques de physique et de chimie.

2. Józef Dziekoński.

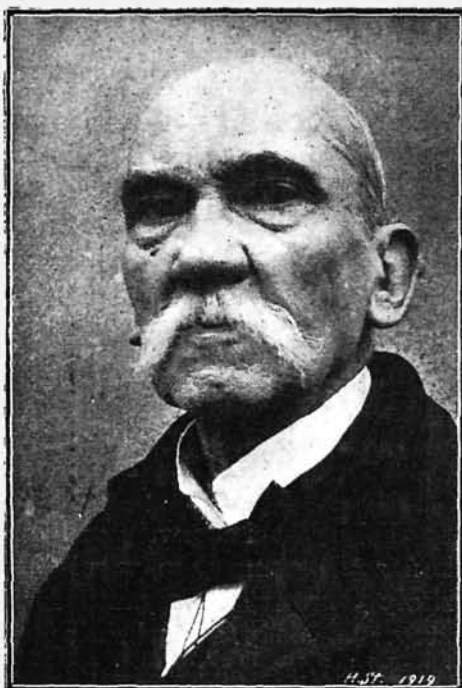
Józef Dziekoński urodził się dn. 5 maja 1844 roku w Płocku. Po ukończeniu gimnazjum realnego w Warszawie wstąpił do Szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie, którą ukończył w r. 1864. Jako student Szkoły Sztuk Pięknych przyjmował czynny udział w organizacjach powstańczych i tylko cudem udało mu się uniknąć przesładowań, przesiedział 3 miesiące na „Pawiaku“, ale z braku dowodów należenia do powstania został wypuszczony na wolność. W roku 1871 zdał egzamin dyplomowy w Petersburskiej Akademii Sztuk Pięknych i otrzymał dyplom ze stopniem architekta (dyplom Szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie nie dawał prawa budowy).

W pierwszych latach po ukończeniu studjów pracował jako pomocnik u architektów Wolińskiego, Berenta, Falkowskiego, następnie jako konduktor robót budowlanych przy budowie kolei Grajewskiej i Nadwiślańskiej. Pierwszą samodzielną i pod własnym nazwiskiem robotą była budowa oficyny w domu Nr. 17 przy ulicy Ś-to Krzyskiej.

Spis robót wykonanych lub zaprojektowanych obejmuje przeszło 400 pozycji, niżej przytoczone są tylko roboty, co do których niema wątpliwości, że zostały przez niego wybudowane, jest to jednak lista nie kompletna.

Poza działalnością architektoniczną przyjmował czynny udział w stowarzyszeniach, szczególnie w Kole Architektów i Tow. Opieki nad Zabytkami przeszłości.

Pracę pedagogiczną rozpoczął po 1905 roku na Kursach Technicznych przy Tow. Kursów Naukowych, gdzie przez kilka lat z rządu wykładał Historję Sztuki i Architektury. W r. 1915 brał czynny udział w organizowaniu Wydziału Architektury w polskiej Politechnice i w latach 1915/16 i 1916/17 był pierwszym dziekanem Wydziału, pełniąc jednocześnie obowiązki profesora Historji Sztuki i Architektury starożytnej i średniowiecznej. Od 1918 r. wykłada Historję Architektury i Sztuki Średniowiecza oraz Budowę Kościołów. Z prac drukowanych, poza „Monografią Kościoła Parafjalnego w Będkowie“, napisał kilka artykułów do Przeglądu Technicznego i Architekta. Rząd rosyjski przyznał mu tytuł „Akademika Architektury“ za działalność architektoniczną, Politechnika Lwowska tytuł „Doktora Nauk Technicznych Honoris Causa“, zaś Politechnika Warszawska w uznaniu zasług mianowała go w r. 1919 swoim profesorem honorowym. Został odznaczony orderami: Papieskim św. Grzegorza Wielkiego (oficerski) i Polonia Restituta III klasy.

JÓZEF DZIEKOŃSKI

Profesor honorowy. Professeur honoraire.

Z budowli świeckich w Warszawie wybudował: wszystkie domy w zaułku ulicy Czackiego (t. zw. Dowcip) dom dla M. Zielińskiego przy ulicy Czackiego, domy dla p. Fronckiewicza: na rogu Zielnej i Złotej, na rogu Złotej i Marszałkowskiej, na Marszałkowskiej u wylotu ul. Moniuszki i na rogu Szpitalnej i Przeskok. Dom w alejach Ujazdowskich u wylotu Wilczej, Bank Zachodni przy ul. Fredry i dom tegoż Banku przy ul. Niecałej 4, Szpital Dzieciątka Jezus, Szpital św. Stanisława w Skierniewicach, przebudowa Szpitala Jana Bożego w Warszawie, remizy tramwajowe, elektrownia i dom Dyrekcji Tramwajów miejskich w Warszawie, Pleś

banję przy kościele św. Augustyna na Nowolipiu, Budynki dla kopalni Saturn w Sosnowcu. Kościoły: w Warszawie: św. Florjana na Pradze, św. Aleksandra na Powązkach, św. Stanisława na Woli (obecnie spalony), Zbawiciela (do współpracy z arch. Zychewiczem i Panczakiewiczem).

Na prowincji: Przebudowa kościoła św. Anny w Wilnie, odnowienie kościoła na Bielanach, Kościoły: w Bzinie, Babicach, Białymstoku, Bielsku Półkim, Białaszewie, Chojnach, Czerwoncu Liwskiej, Dzierżeninie, Domaniewiczach, Dembem Wielkim, Długosiodle, Dąbrowie Wielkiej, Grybowie, Gąbinie, Garbowie, Garwolinie, Janówcu, Jadowie, Kazimierzu nad Nerem, Kolbieli, Kamieńczyku, Kozłowie Biskupim (odnowienie), Kamionnej, Konstantynowie, Kossowie, Kałuszyń, Lubochni, Latowiczu, Liwie, Łopienniku, Mokrem, Lipiu, Malowej Górze, Nasielsku, Mińsku Mazowieckim (przebudowa), Przedczu, Popowie, Poświętnem, Puchałach, Powsinie (przebudowa), Radomiu, Rykach, Rzekuniu, Stoczku, Tczowie, Worowie, Wąsewie, Żyrardowie i Zakopanem. Poza tem prowadził wiele robót konserwatorskich, między innemi w pałacu hrabiny Marty Kasińskiej w Królikarni.

R é s u m é.

Joseph Dziekoński architecte, professeur honoraire de l'Ecole Polytechnique de Varsovie, auteur et exécuteur d'environ 400 projets architectoniques dont une grande quantité d'églises de Varsovie et d'autres villes de Pologne.

---

3. Feliks Kucharzewski.

Feliks Kucharzewski urodził się w Warszawie w r. 1849. Po ukończeniu gimnazjum w mieście rodzinnem wstąpił w r. 1865 do Szkoły Głównej na Wydział Matematyczny, gdzie ukończył dwa kursy. W 1867 r. wyjechał do Paryża, wstąpił tam do wyższej szkoły polskiej Montparnasse; po roku złożył egzamin wstępny i był przyjęty do Szkoły dróg i mostów, którą ukończył w r. 1872. Po powrocie do Warszawy pracuje kolejno jako inżynier na drogach żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiej, Brzeskiej i Nadwiślańskiej, po czem od r. 1877 poświęca się zawodowi handlowemu, nie porzucając pracy technicznej i naukowej. W latach: 1874—1876 był członkiem redakcji czasopisma warszawskiego „Przyroda i przemysł“ 1878 — 1884 redagował Przegląd Techniczny, od r. 1881 do r. 1915 był członkiem Komitetu Kanalizacyjnego w Warszawie, następnie do r. 1923 — członkiem Delegacji Wodociągów i Kanalizacji; w 1893/4 r. był wiceprezesem sekcji technicznej Warsz. Oddziału Towarzystwa Popierania Przemysłu i Handlu; a w r. 1898 jednym z założycieli Stowarzyszenia Techników w Warszawie, gdzie prze-

wodniczył w wydziale słownictwa technicznego. Już w r. 1871 został członkiem T^{wa} Nauk Ścisłych w Paryżu. Od 1895 r. jest członkiem Komitetu Kasy Mianowskiego, gdzie kolejno pełnił obowiązki sekretarza od 1896—1914 r., wiceprezesa 1914—1915 r. i prezesa Komitetu 1915 — 1920 r. Od założenia w r. 1907 Towarzystwa Naukowego Warszawskiego jest jego członkiem, a od r. 1908—1924 jego członkiem zarządu, pełniąc obowiązki skarbnika w latach 1908 — 1919. Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Poznaniu zamianowało go swym członkiem korespondentem, a Akademia Umiejętności w Krakowie członkiem Komisji bibliograficznej. W uznaniu zasług na polu piśmiennictwa technicznego, a zwłaszcza historii mechaniki, Politechnika Warszawska w r. 1919 wybrała go na profesora honorowego mechaniki technicznej i jej historii. W r. 1920 Polska Akademia Nauk Technicznych wybrała go na członka rzeczywistego. Prace i artykuły naukowe i literackie, drukowane w czasopismach i wydane oddzielnie podane są niżej w porządku chronologicznym.

FELIKS KUCHARZEWSKI

Profesor honorowy. Professeur honoraire.

- 1) Gawędy naukowe w przedmiocie astronomii. Przyjaciół dzieci. 1864.
- 2) Korespondencja z Dunkierki i Sens. Wędrowiec. 1871.
- 3) O astronomii w Polsce. Pamiętnik T^{wa} Nauk Ścisłych w Paryżu. 1872.
- 4) Teoria biegu prostoliniowego cieczy i jej zastosowanie do biegu wody w rurach wodociagowych; wykład i rozbiór prac Maurycego Lewy. Pamiętnik T^{wa} Nauk Ścisłych w Paryżu. 1872.
- 5) Wspólnie z Władysławem Klugerem. Wykład hydrauliki wraz z teorią maszyn wodnych. Paryż. 1873.
- 6) Przekład rozprawy T. Chrzanowskiego. Wyznaczenie sił działających w krzyżulcach i ścianach pełnych pionowych belek mostów systemu amerykańskiego. Przegląd Techniczny. 1875.
- 7) Mechanika. Encyklopedia Rolnicza. 1876.
- 8) Serca niewieście. Zbiorek nowel. Warszawa. 1876.

- 9) Wyznaczenie grubości ścian murowanych podtrzymujących nasypy. Przegląd Techniczny. 1876.
- 10) O wystawie lwowskiej. P. T. 1877.
- 11) W kwestji trwałości mostów żelaznych. P. T. 1877.
- 12) Wodociąg i kanalizacja w Warszawie; projekty dawniejsze, projekt Lindleya. P. T. 1879.
- 13) O Jerzym Stephensonie. Tyg. Ilustr. 1881.
- 14) Leonard da Vinci jako uczony inżynier. *Ateneum* 1884 i po francusku. *Révue scientifique*. 1885.
- 15) Filip de Girard i jego prace we Francji i Polsce. P. T. 1886 i po francusku. *Revue scientifique*. 1887.
- 16) Sławni garncarze, rzut oka na dzieje ceramiki. *Bibl. Warsz.* 1888.
- 17) O początkach piśmiennictwa technicznego w Polsce. P. T. 1889.
- 18) Święty Benezet, Stephenson i Eiffel. *Ateneum* 1891.
- 19) Z dziejów techniki. Warszawa. 1900.
- 20) Biblijografia polska techniczno-przemysłowa. Warszawa. 1894.
- 21) Szkoła techniczna średnia. P. T. 1894.
- 22) Laboratoria mechaniczne przy wyższych szkołach technicznych. P. T. 1894.
- 23) Nasza najdawniejsza książka o miernictwie. P. T. 1895.
- 24) Pierwszy stolik mierniczy w Polsce. P. T. 1896.
- 25) Olbrycht Strumińskiego o sprawie, sypaniu, wymierzaniu i rybieniu stawów. 1573. Kraków 1897.
- 26) Początek i rozwój wyższych szkół technicznych. Politechnika w Warszawie. *Ateneum*. 1898.
- 27) Postanowienia i poglądy w sprawie rozwoju wyższego wykształcenia technicznego w Rosji. P. T. 1898.
- 28) Poglądy Zöllera i Riedlera na sprawy wyższego wykształcenia technicznego w Niemczech. P. T. 1898.
- 29) O narzędziach niwelacyjnych używanych w Polsce w w. XVI. P. T. 1899.
- 30) Dalejsze rozwicie politechników. *Technischeske Obrazowanie*. 1900. (Po rosyjsku).
- 31) Sur quelques niveaux du XVI siècle. *Biblioteca mathematica*. 1900.
- 32) W sprawie słownictwa technicznego. P. T. 1900.
- 33) Inżynier polski Feliks Pancer i jego prace. P. T. 1900 i osobne odbicie.
- 34) O zawiązkach filozofji techniki. P. T. 1901.
- 35) Słownictwo wykładu hydrauliki. P. T. 1902.
- 36) Planimetria w Polsce i ich wynalazcy. P. T. 1902, i osobna odbitka.
- 37) Nowości hydrostatyczne w podręcznikach technicznych niemieckich. Hödicke i Lutschannig. P. T. 1903.
- 38) Dyoptra Herona i próby jej odtworzenia. P. T. 1903.
- 39) Czasopiśmiennictwo techniczne polskie przed r. 1875. P. T. 1904.
- 40) O pomysłach technicznych generała Sokolnickiego. P. T. 1905.
- 41) Poglądy H. Poincaré'go na geometrię. P. T. 1905.
- 42) Nowe poglądy na zasady mechaniki. Freycinet, Poincaré, Wickersheimer, Baudoureaux, mechanika połączeń Andrade'a. P. T. 1906.
- 43) Technicy i ich zespolenie wśród rozwoju przemysłu Królestwa. P. T. 1906.
- 44) Nowe dzieje statyki według badań Duhem'a. P. T. 1907.

- 45) Zasady mechaniki wobec nowych teoryj fizycznych. H. Poincaré'go dynamika elektronu. P. T. 1907.
- 46) O pracach teoretycznych inż. Stefana Drzewieckiego, dotyczących szybowania w powietrzu. P. T. 1909.
- 47) Statyka Kochańskiego. Sprawozdania z posiedzeń Tow. Nauk. Warsz. 1909.
- 48) De momentis gravium. Une question de statique débattue au XVIIe siècle. Revue des questions scientifiques 1909; to samo po polsku. De momentis gravium. Polemika mechaniczna z XVII-go wieku. Wiadomości Matematyczne. 1909.
- 49) Piśmiennictwo Techniczne Polskie. Tom pierwszy. I Architektura. II Inżynierja z miernictwem. Odbitka z Przeglądu Technicznego. Warszawa. 1911.
- 50) Mechanika socjalna Harret'a. P. T. 1911.
- 51) Zegarmistrzostwo Kochańskiego. Sprawozdania z posiedzeń Tow. Naukowego Warsz. 1911.
- 52) Technika i wynalazki. Studja heuologiczne Engelmejera. P. T. 1913.
- 53) Henryk Poincaré i jego poglądy na przestrzeń i czas. P. T. 1913.
- 54) Szkoła Politechniczna Lwowska. P. T. 1916.
- 55) Politechniki Polskie wśród rozwoju tych szkół na zachodzie. P. T. 1916.
- 56) Postępy Hydrauliki. P. T. 1916.
- 57) Kościuszko, inżynier wojskowy i artylerzysta. P. T. 1917.
- 58) Inżynierja i Mechanika. Dzieło zbiorowe „Polska w kulturze powszechnej”. 1918.
- 59) Hydraulika. Kurs Szkoły Politechnicznej dla inżynierów i mechaników. Warszawa. 1918.
- 60) O trzech inżynierach polskich XIX w. słynnych na obczyźnie. Kierbedź, Malinowski, Janicki. P. T. 1919.
- 61) Ewolucja i postępy mechaniki przemysłowej w świetle poglądów francuskich. P. T. 1921.
- 62) Piśmiennictwo Techniczne Polskie. Tom drugi. III. Mechanika z technologią mechaniczną i elektrotechniką. IV. Technologia chemiczna. Odbitka z Przeglądu Technicznego. Warszawa. 1921.
- 63) Piśmiennictwo Techniczne Polskie. Tom trzeci. V. Górnictwo i Hutnictwo. Odbitka z Przeglądu Górniczo-Hutniczego. Warszawa. 1922.
- 64) O pracach inż. R. Modjeskiego i o wielkich mostach amerykańskich. P. T. 1923.
- 65) Mechanika w swym rozwoju historycznym. Wykłady w Politechnice Warszawskiej wygłoszone w lutym i marcu 1921 r. Warszawa. 1924.
- 66) Rys dziejów Przeglądu Technicznego. P. T. 1924.
- 67) O pierwszym zespole techników polskich 1800 — 1831. P. T. 1925.
- 68) Przekład Galileusza Discorsi e dimostrazioni matematiche. W rękopisie złożony Warsz. Tow. Polit.

R é s u m é.

Félix Kucharzewski, ingénieur et écrivain, professeur honoraire de l'Ecole Polytechnique de Varsovie, a publié une quantité d'ouvrages scientifiques traitant de la technique, de la mécanique, ainsi que de l'histoire des sciences techniques.